

Előfiz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt.
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékire 1 frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-
utca, 337-ik szám.

Ugy a kéziratok,
mint a hirdetések
ost vételmek fel.

«Nyitász» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel
minden sz. után 5 kr.
és a kincstári illeték
számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

A jövő képe.

VI.

Szóljunk meglévő és leendő középületeinkről.

Ott van a vén városháza. Az idegen első pillanatra azt hiszi, hogy valami karthauzi klastrom a hajdankorból, — csak mikor a hanyagul sétáló „strázsát“ meglátja, gyanítja középület voltát. Bizony bizony renoválni kell már azt alaposan, hogy méltó legyen a leggazdagabb kulcsos városhoz. — Ugy tudjuk, hogy egy zseniális terv már ily czélből hányódik is a mérnöki hivatalban; elő kell venni, itt az ideje.

Igazságügyi palotánk is ott diszeleg már a roginán: no már úgy ahogy, a maga suta és ormótlan stylusában, kétes anyagból. Mindegy, a laikus szem kielégíti, tehát úgy van jól, ahogy van.

Diszes kórháztelepünkre is ki van írva a pályázat, — illetőleg a tervrajz sorsa a napokban el is dől, A helyszinre Szabadka és Sándor község közötti tér, tehát mintegy össze köti a különöz községet az anyavárossal.

TÁRCZA.

A művész fiú.

Hová fiu, oly szaporán,
Oly büszkén, gondtalan?
„A harcmezőre indulok,
Ma csata-napja van.

Hol van hát kardod, fegyvered?
Kérdé a kapitány.
„Van egy talizmánom nekem,
Csodát szül a csatán.“

Mi az? miféle csodaszere?
„Ez itt, im ócska hangszerem,
De aki bírja harcmezőn:
Azé a győzelem.“

Küvess tehát s játszáj veled,
Mutasd büveregjét
És játszott hévvel a fiu
S tüzzel megtelt a lég.

Mert a hangszernek lelke van,
Szikrát szór s lángokat
És pattogó szikráiból
Borostyánlomb fakad.

Impozáns vágóhidunk is lesz, nemkülönben diszes lovaskaszárnyánk.

Czikksorozatunk folyamán foglalkoztunk terjedelmesen: kulturális középületeinkel, szóljunk most templomainkról.

A belvárosi főtemplom évek óta sinyli az agyon restaurálást. Nem kutatjuk hol a hiba, de ideje volna már végleg intézkedni a városnak, mint pátronátusnak a befejezés ügyében.

Szintügy intézkedni kellene a szentgyörgyi stb. és pusztai plébániák ügyében is. Továbbá, tekintve hetvenháromezer lakósu városunk fekvését, legalább is egy új templom építését kell tervbe vennünk: az 5-ik, 6-ik és 7-ik kör kath. hivei számára. Erre pedig legalkalmasabb helynek talál-nánk, ha már imaginációnktól eltérőleg, a Széchenyi sétány elején akarja a város a nőképző és óvóképző új épületének helyét kijelölni — a Kakasiskola helyén emelni az új templomot, homlokzatával a főtérre vonuló sétányra.

Ismeretes a zsidóhitközség templom építési ügye is, miszerint a Petőfi utcán megvett és tervezett portán a

város nem engedélyezi. Ajánlunk egy pontot a zsidóhitközség diszes zsinagógájának. És ez a Fűzfás- és a Raktár-utca szögellő pontja. A zsidó polgárság főzöme úgy is a 7-ik és 8-ik körben lakik, tehát ezen a tájon a centrumhoz is közel volnának.

Középületeinkből még hiányzik az eddigi tervezet keretén kívül is egy: Szegények Menháza, mely árva- és dologházzal volna összekötendő; egy: Barak kórház, járvány- és ragály idejére; egy: Tolonczház, ahol az ambuláns bűnösök és letartóztatottak volnának elhelyezve.

Van továbbá két barakjellegű gyalogsági laktanyánk (a honvédség és közös hadsereg jelenlegi épületei), ezek helyett is megfelelőbb helyen (a centrumhoz közelebb), vagy akár ott, de mindenesetre diszesebb épületekről kell gondoskodni.

És most szóljunk röviden a „kör“ elnevezés módosításáról. Idegen embernek jobban föltűnik e szó helytelensége, mint nekünk, akik megszoktuk már, idegen fülre: olvasóköri hatása van. Egyáltalán sokkal helyesebb volna e helyett a „kerület“ szó hasz-

Kedves fiu, maradj velem,
Ma csatanapja van,
Ha győz bűbájos hangszered:
Hadnagygyá teszek, kis fiam.

Egyszerre ágyuk dörögnek
S őket körül veszik,
Az kardot, ez vonót ragad,
Hogy tánczra perdül mindenik.

Erősb a hangja ágyúnál,
Villámlik mindenütt
S követte hangját a sereg,
Azt a bűbájos hegedűt.

Véres volt az első csata,
Dicső a győzelem,
Győzött a lelkes hős csapat:
Győzött a szent honszerélem.

Fiúl fogadta a sereg
A kis művészt s tánczolt veled
S mindaddig győzhetlen maradt,
Míg védte bűvös hangszere.

És a bűbájos hegedű
Ma is zeng szertesztét,
Győzelmes hangja megmaradt,
A hír nevelte erejét.

Világot járt hódítani
Azóta a művész veled
S meg is hódítá a fiu:
Reményi a neve.

Hiador.

Szabadka város lakossága és számaránya.

(Vége.)

1730. 8283 rkath. és 1557 u. egy szerb volt itt, összesen 9840 lélek, — 1771-ben 8646 rk. és 1596 szerb- összesen már 10242 lélek, — 1872-ben 10364 lélek, — 1773-ban 10578 (t. i. 8898 rk. és 1680 szerb). — 1778-ban pedig rendkívüli módon 21471 lélekre emelkedett a lakosság száma; e között a város törzslakossága 18647 rk. és 2009 szerb — 20656 lélekkel; ehhez járultak még a zsellérek, szolgák, zsidók stb. A következő 1779-ben is 2362 ház volt megadóztatva. — Az 1770-es évekbeli egységes gyarapodás most egyszerre megcsökkent, részben talán Bajmok és Csantavér telepítése következtében is, mert 1780-ban csak 2327 adózó házban lakott itt 18730 lélek — 1781-ben 2470 házban 19373 lélek, — 1782-ben 2566 házban 19190 lélek, — 1783-ban épen csak

nálata, mint az minden nagy városban úgy nálunk, mint külföldön használatban van.

Végül foglalkozunk színészetünk jövőjével és annak végleges reformájával.

Színészetünket a szinpartoló egyesület megalakítására fektetjük, az intendatura legegészségesebb bázisán. Állandosítjuk, illetőleg tervezetét adjuk az állandó színészet valószínűségének. Szólunk a „Bácskai Thália-szövetkezet” legcélszerűbb kiviteléről. Szólunk Palics nyári színházáról, nemkülönben Palics jövőjéről általában.

— y. —

Aszfalt boulevardok!

Hatóságunk annyi sok baklövés után végre kezd a helyes utra térni. Azonban kétséges, hogy a helyes utat meg is találja-e, de kétségesebb az, hogy valaha a helyes uton fenntarthassa magát — legalább mi, kik annyi sajnós és káros tapasztalatokat szereztünk a szövetkezet fennállása óta, attól semmi irányban jót és tökéleteset nem remélünk.

Örömlőnkre szolgál mindazáltal, hogy az Eötvös-utca kövezését talán véletlenül, de idejekorán megkezdették; nem maradt el, mint az eddigi kövezések, szünet utánra. S ezt már őszintén haladásnak tekintjük, ily eljárással a nagykorúság terére ér a volt gyerekkorúság. De ideje is már egyszer!

Nagyobb dicsérettel azonban csak akkor adózunk, ha egyszer úgy az Eötvös-utcai, mint a többi dísz boulevardokkal elkészülnek, ami tekintve a mi gondos hatóságunk buzgóságát, dacára az egész város alapos zugolódásának, egyhamar nem várható.

De minek is kérdeznék az érdekelt intelligenciát a hatóság az aszfalt boulevardok mikénti készítése iránt? Az intelligencia úgy sem köszöni azt meg, ha a hatóság a számlával elő áll, — és itt a bökkendő!

17905 a lélek szám. Hogy azonban a lélekszám leszállásával a házak száma megnő, azt azon körülményből magyarázhatjuk, hogy a régi patriarchális házközösséget igen sokan már felbontani kezdték. — De a lakosság száma is ezentul folyvást emelkedik, 1785-ben csak rk. volt 17229 lélek, — 1788-ban pedig az egész lakosság 20147 lélekből állt, — nyelv szerint volt 17043 illyr, 3024 magyar és 80 német nyelvű és pedig a szerbek a rk. lakosság $\frac{1}{10}$ részét képezték. Más kimutatás szerint a város összes lakossága 20708 lélekből állott.

A következő években 1840-ig némi hullámlás és apadás dacára (kivált 1818, 21. 23. 29-ben) a lakosság mégis csak mindig emelkedett évi átlagban 280 lélekkel, de voltak évek egy ezer lélek szaporodással. Így 1805-ben volt 21537. 1817-ben 30242 lélek 5919 házban, 4375 háztartásban, — de már 1818 végén 3994 házban és 4689, házban mégis csak 30015 lélek, — a házak száma 1820-ban is megmaradt, de a háztartások 4858-ra emelkedtek, s csak a városban 28 ezer lakott, ez a külső lakossággal együtt 1820-ban 32274 lélek. Ezután a családok vagy háztartások száma mellett a házaké is emelkedni kezdett, 1825—1830-ig

Oly igazságtalanul még Muszkaországban sem mernének elbánni a város előkelő polgáraival, a mint Szabadkán tessik a belvárosban. Aszfaltírozatnak másnak a zsebére, tudta és kérése nélkül, sőt bátran mondhatjuk, hogy az érdekelték nagy többségének ellenére. Ily vakmerőséget nem tetteztünk fel soha, még egy szabadkai polgármestertől és hatóságtól sem.

Szomorú valóság, hogy mióta Mamuzsics-Antunovicsék az öreg torony alá kerültek, azóta feltűnően elősegítették a bunyevác gazdák érdekeit, szóval folyton parasztpolitikát követnek, s ha nem is sikerült, de nagyon rajta voltak mindig, hogy a községi pótdadó lehetőleg minél kisebb legyen, ellenben az iparosokat és kereskedőket sujtó indirekt adókat (nyúzásokat), mint a minden napi helypénzt, behozatali vámot, tanoncziskola díjat, kövezeti vámot stb. az illetők kérése nélkül úgy felemlítették, hogy ahhoz hasonlót, a viszonyokat ismerve, sehol az országban nem találunk.

És most lássuk a hatóság közuti politikáját, az valami különleges.

Mint az egész országban úgy nálunk is van közuti adó, a mi elvégre kell is; nagyon furesa azonban, hogy míg a közuti adó folytán a város belterületén lakók, u. m. magánzók, ügyvédek, iparosok, kereskedők kivétel nélkül hozzájárulnak a külterületi utak készítése és fenntartásához, dacára, hogy azok nagyrésze életében sem járt és jár arra, addig a valódi birtokos osztály ingyen gyönyörködhetik majd az intelligencia által drágán megfizetett aszfalt boulevardokon, sőt mi több: a parasztagdák a külső utcákban teljesen ingyen járdákkal meg is ajándékoztatnak.

Ez a Mamuzsics-féle parasztagdálkodás! Könnyű százezreket elaszphaltíroztatni az egyesek zsebére, de az nem művelt, se nem intelligens, még csak nem is igazságos eljárás.

Mindenre születni kell, még a parasztagdálkodásra is, a mint hogy országsszerte mind jobban hallani városunkra a paraszti titulust s mint látjuk, rá is szolgál arra.

Vajjon hogyan szálta meg Mamuzsicskat az aszfaltmánia? A hivatalos titkok

4000 ház volt, de már 1831 végén 4763 és 5254 háztartás, a lakosság száma 1828-ban volt legmagasabb, t. i. 34358.

1840-ben városunk lélekszáma 31720 volt s így népességére nézve az országnak hatodik városa volt, megelőzték t. i. Pest, Debreczen, Kecskemét, Pozsony és Szeged városok 64—33 ezernyi lakosságukkal. Szabadka lakossága legnagyobb résztben a városban lakott s csak valami 5000 lakott kint a pusztákon.

Az 1850. évi katonai összeírás szerint 29858 vallotta magát magyarnak, 13894 dalmatának, 2676 szerbnek, 826 németnek, 148 cigánynak, 27 csehnek, 14 horvátnak, 4 oláhnak; úgy, hogy az összes lélekszám 48958 volt (vár. jk. 1851. évi 18047.) és a magyar elem abszolút többségben volt.

Egy 1864. évi polgármesteri jelentés szerint a városban és pusztán 8403 házban már 60729 lélek volt. Ezen utóbbi szám tulajdonképpen látszik, mert az 1870. decz. 31. tartott rendszeres országos népszámlálás Szabadka összes birtokterületén 8645 házban (12472 lakófé) csak 56323 lelket talált (27839 férfi és 28484 nő); úgy, hogy ez a város 166076 kat. hold birtokterületéhez viszonyítva: majdnem 3 k. hold jut egy-egy lélekre.

miatt még csak nem is sejtethetjük, de talán nem esalódunk, ha azt állítjuk, hogy valami befentesnek kellett azt az öreg torony alá importálni.

Igazán csodálatos, csak pár hét múlva lesz az utkésztési kiállítás, a hol kitudódik, hogy a hozzánk nem való, méregdrága és rossz aszfalt helyett mi lenne a legjobb anyag, a gyalogjárdáknak való.

Látjuk az iskola és a városház előtt, hogy a grániton meg sem látszik még, hogy használtatott, fenntartása semmibe se kerül, és századokig eltart, tehát miért nem vessz olyan megfelelő nagyobb táblájú követ a városi járdáknak, annak sem a fagy, se a forró nap nem árt, míg ellenben az aszfaltot, ha mindig nem locsolják, nyáron felolvad, télen pedig a fagy felszivja és tovább nem tart 10—15 évnél. De úgy látszik, azzal a polgármester nem törődik, akkora ő már a jól megérdemelt nyugalomba kerül. És ha Kállaynak Szegeden nem csináltattak aszfaltot, ők tudják mi okból, tehát csináltat Lázó nálunk a belvárosi polgárok kontójára és a parasztagdálkodás örök (?) emlékére!

A közigazgatás reformjáról.

Tizenkét évi vármegyei főjegyzői szolgálattal, szerénytelenség nélkül mondhatom, szerezttem némi tapasztalatokat a törvényhatósági közigazgatás ügyköre és kezelése körül, de ezen csekély ismereteimnél többre. Becsülöm azt, hogy megszerettem a vármegyét.

A közigazgatás államosításának már évek óta feyegető veszélyével szemben ezen szeretet adta kezembe a tollat, hogy — ha nem is lángoló tollal, — de tehetségemhez képest némileg bevilágítsak azon vármegyébe, melynek képét célzatosan elhomályosíthatják a modern tudósok.

A vármegye iránt érzett ez őszinte szeretet birt arra, hogy röpiratot írjak s feltüntessem a régi vármegye előnyeit, hogy lássa a közönség, miszerint vannak ugyan azon foltok, de meg fogja látni azt is, hogy ezen foltok nem a képszíneinek elhomályosításai, de idegen kézzel oda mázolt torz-

Az 1880. év végén tartott népszámláláskor 9866 házban (14160 háztartással) összesen 61376 lélek polgári lakosság volt Szabadkán; 30225 férfi és 31141 nő.

Ezek vallás szerint: rkath: 56726, g. kel. 2448, zsidó 1647 stb. — anyanyelv szerint 30075 magyar, 25637 bunyevác és szerb 1479 német, 325 tót stb. — És pedig a város belterületén 33820, a külterületen 27835 (ezen számok 288-czal többet mutatnak a katonaság (?) miatt.)

A legújabb 1890. decz. 31. összeírás szerint már 11063 házban (t. i. 5708 a városban és 5355 a pusztákon) 72683 lelket talált (35919 férfi és 36764 nő). Ezekből a belterületre 38573, a külterületre 34110 lélek esik. A lefolyt 10 év alatt a város összes népességének szaporodása 11028, tehát belterületre 38573, a külterületre 34110 lélek esik. — A lefolyt 10 év alatt a város összes népességének szaporodása 11028, tehát évente 1100 lélekkel szaporodott átlag; s pedig a belterületen összesen 10 év óta 4753 és a külterületen 6275 lélek volt a gyarapodás. A mostani népesség mellett is még $\frac{2}{3}$ hold területre esik egy-egy lélek.

Iványi István.

képek, melyeknek eltávolításához nem nagy művészi kezek, csak jóakarát szükséges; — ha a tisztelt olvasó azt fogja látni, hogy ezen megtisztult képen nyüzsgő pezsgő alakok dolgoznak — hogy a nép és annak általa kijelölt vezetői egyaránt és egy gondelattól vezérelve munkálkodnak a haza és ország javára, úgy megértett engem.

És ha megártott, úgy ezen kép megis fog tisztulni, akkor a vármegye élni fog, és élni fog hivatásainak, a nép akarata érvényesítésére törekvő közigazgatás közvetítésében.

Mem akarom én a vármegyét a törvényhozás terméibe bevenni, nem szándékozom az alispánokat ültetni a miniszteri székre, sem pedig vármegyei bandériumok élén vonulni az ellenség elé.

Meg vannak teendői az államnak, de ha törvényhozás és kormány megadta a haladás irányát, úgy adja meg a vidéknek a jogot, hogy a megindított kocsi a helyes uton hajtsa tovább.

Nem a kocsi mélyében ülő gazda, de a kocsi látja meg a rögöt és pocsolyát, melyet kerülnie kell.

Nem a most bizottsági tárgyalás alatt lévő törvényjavaslat criticáját irtam.

Művem még annak megjelenése előtt került sajtó alá és tisztán tapasztalati megfigyelés eredménye, melynek vezérgondolata erős állami közigazgatás és nem meddő politizálásból álló megyei közgyűlések, de a helyi érdekű közigazgatással foglalkozó vármegyei közönség és tisztikar.

Hosszan kifejtett nézetem szerint a közigazgatásnak három ága van. Az egyik az, mely az egységes állameszme érdekében, de annak szükséges folyamánként és az egész országban egyöntetűleg kezelendő. A másik a helyi érdekű közigazgatás, szorosan vett autonomicus teendők. Ezek a vármegyék közvetlen intézése alól ki nem vehetők és a törvényhatóságok joga már azzal is csorbítottatik, ha ez irányú intézkedéseinek végrehajtása nem tőle eredő közegekre bízatik. A harmadik része a közigazgatásnak az, mely a központi kormányzat és a vidék közt folytonos érintkezést tesz szükségessé oly célból, hogy egyrészt a közintézményekben az állameszme kellő kifejezést találjon, másrészt a helyi érdekek megóvassanak, sőt épen azok helyes tekintetbevételével éressék el az ilyen intézményekből azon eredmény, melyel azoktól a törvényhozás és kormány bölcsessége vár.

Ezen teendők közvetítésében és végrehajtásában kell az új vármegyéknek feladatát keresni, és ezt csak akkor érhető el, ha élén oly férfiak állanak, kik az általános közigazgatási ismereteken túl a helyi viszonyokat ismerik és a népből, választás útján eredve állásukból választás útján elmozdíthatók, mielőtt ezen érdeküket megismerni nem akarják vagy nem tudják.

A képviselőház közigazgatási bizottságának eddigi tárgyalásai nézeteim helyességét igazolják és elégtétellel konstatálhatom, hogy alig tartalmaz röpiratom véleményét; mely ott óhajképen elmondva nem lett volna, és a kormánynak általánosan elismert consiliaris és hazafias magatartása és biztos kilátást nyújt arra, hogy ezen óhajok és kívánalmak teljesülni fognak, és az új vármegye felügyelete, hatályos ellenőrzése és közvetlen közreműködésével fog lenni jó és gyors közigazgatás.

Az önrendelkezési jog teljes érvényesülése mellett az egységes állameszme érvényesülésének elérésére követendő útnak ki-

jelölése, esélja röpiratomnak, és ajánlom azt azoknak becses figyelmébe, kik egy egységes Magyarországnak és abban szabad és a közügyek iránt érdeklődő polgároknak barátjai.

A követendő irány kijelölése céljából szükségesnek tartottam néhány szóval megemlékezni a főispánról, kiből tisztán az állam felügyelő közegét kívánnám látni, — szólok valamit a községekről, melyeknek óriási vagyonától és fejlesztendő önkormányzatától függ a vármegyék sorsa, — de nem hagyom szó nélkül a törvényhatósági városokat sem, melyeknél, tekintettel bennük összpontosuló m a g a s a b b — szellemi erőre az önkormányzati jogot a legszélsőbb határokig kiterjeszhetőnek tartom, — és mintegy zárszó gyanánt elmondom véleményemet az új kor alkotásáról a közigazgatási bizottságról, melyet kizárólag tanácskozási testületté óhajtanék átalakítani.

Ha művem a vármegye életét csak egy órával meghosszabbíthatja, úgy elnyertem jutalmamat.

De hisszük, hogy nem hal meg.

És ha meghal?

Az kinek sírjánál a szeretet könnyei hullottak, nem hal meg, — annak szelleme él és felébred a késő unokákban.

Hannibal József
orsz. képviselő.

A szabadkai emlékszóbor.

Ez ügyben a következő levél érkezett lapunk szerkesztőjéhez:

Kedves barátom!

Örömmel üdvözlöm a hazafias mozgalmat, mely a Kaponyánál vívott ütközetben elesettek emlékére Szabadkán emlékszóborot akar állítani.

Lesz tehát unokáink előtt Szabadkán is egy néma tanuja a 48-as magyar vitézségnek, a többi a történelemé.

A kegyeletes célra soraimhoz mellékelek 5 frtot azon kérelemmel, hogy légy szíves azt illetékes helyére eljuttatni, szíves közvetítésedért pedig fogadd szíves köszönetemet.

1891. márczius 25.

Győr-Kis Megyer.

Üdvözlő barátod

Tamasy Lajos

urod. kasznár.

A kimutatott 28 frttal együtt 33 frt van kezeink között.

Ez egy újabb lökés arra, hogy a mozgalom nagyobb arányokat öltönn s vegye kezébe az ügyet egy külön bizottság, mely a további teendőket teljesítse.

Szabadka és az ország többi városai.

Minden város jólétét a középosztály gazdagsága emeli fel, karöltve az ipar és kereskedelemmel.

Szabadka ezen a téren nagyon hátramaradt s a hatósági terhek csak nyomják, de nem emelik sem az ipart, sem a kereskedelmet.

A „Pesti Hirlap“ hasábjain Busbach Péter a közigazgatás államosítását célzó törvényjavaslat alkalmából hosszabb cikket szentel a városok hivatásának s ebben a többi között így ír:

„Érdekes a városok összehasonlítása egymásközt azon irányban, hogy melyik bir iparral és kereskedelemmel és melyik pusztán földmivelő város? Az adóteher viselésében

szembetűnő az iparral biró városok nagyobb teherképessége amazokkal szemben. Figyelmünk kívül hagyjuk e helyütt a fővárost, a mely 201 négyzetkilométer terjedelemmel 9 millió frt állami egyenes adót fizet; inkább csak a vidéki városokat kívánom egymással szembeállítani, hogy feltűntessem: minő anyagi érdeke van országunknak abban, hogy a városok fejlődését általán és az iparvárosokat különösen minden eszközzel előmozdítani igyekezzék?

Itt például Temesvár városa, amely 36 □ kilométer terjedéssel, 33—34 ezer lakossal, és kifejlett iparral bir, és fizet 410 ezer frt egyenes adót.

Ott van Hódmezővásárhely 761 □ kilométerrel, 52000 lakossal és fizet 385 ezer forintot.

Itt Győr 44 □ km. terjedéssel 20—21 ezer telekszámmal, fizet 259 ezer frtot.

Kecskemét 872 □ km. terjedéssel, 45 ezer lakossal és fizet 290 ezer frtot.

Pozsony 75 □ km. terjedéssel 48 ezer lakossal és fizet 502 ezer frtot.

Ellenben Szabadka maga 955 □ km. terjedékével, 61 ezer lélekszámmal csak 612 ezer forintot fizet.

Arad 112 □ km. területével, 35—36 ezer lélekszámmal 429 ezer frt állami egyenes adót, ellenben Debrecen 957 n. km. területével és 51 ezer lakosával 531 ezer frtot fizet.

Igy vagyunk Nagyvárad, Pécs stb. iparral biró városainkkal is szemben a sokszorta nagyobb rusztikus városokkal.

Azt hiszem, csattanós bizonyíték ez arra nézve, hogy a városoknak s különösen iparvárosoknak fejlesztése, ha anyagi helyzetünk tartós és komoly javulását célozzuk, kikerülhetetlen kötelességünk.

Hát bizony ez szomorú statistika nekünk szabadkaiaknak, különösen ha figyelembe vesszük, hogy városunkban ma nem 61, hanem 73 ezer lakossal bir!

Hogy tárgyalnak Zentán.

Zenta város a múlt héten rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya volt az a kérdés: miként és honnan fedeztessenek a kiadások, miután egy előző közgyűlés megtagadta a pénzügyi fizetésekre.

A „Zentai Néplap“ a közgyűlés menetét így írja le:

Elnök: Boromisza János polgármester üdvözlőlvén a képviselőtestületet, az ülést megnyitja, s felhívja a képviselőtestületet, miszerint vegye jól fontolóra a f. hó 7—8-án tartott közgyűlésen hozott 119. számú határozatot s győződjék meg annak tarthatlanságáról. Ő mielőtt ezen határozatot a felsőbb hatóság elbírálása alá felterjesztette volna, újból ezen közgyűlés elé kívánta hozni, miután jól tudja, hogy ama határozatot egyesek személye elleni szenvedélyes fellépése hozta meg. Ugyanazért még egyszer felkéri a képviselőtestületet, miszerint ezen újból kitűzött tárgyat a legnagyobb higgadsággal tárgyalja le s ne akadályozza meg a városi közügyek menetét.

Ezután a számvevő felolvassa jelentését és előadja, miszerint közgyűlési határozat értelmében a városi pénztár fizetéseket eddig nem teljesíthetett s így megeshetik az az eset, miszerint a város ellen perrel lépnek fel azok, kiknek követelésük van. — Ugyanazért kéri a közgyűlést, változtatná meg multkor határozatát, nehogy a város esetleg költségekkel terheltessék.

Szabó László: A számvevői jelentésben felolvasatott tanácsi javaslatról már tudomása van a képviselőtestületnek a folyó hó 7—8-án megtartott közgyűlésből kifolyólag s így ez alkalommal ismétlése teljesen felesleges. Hogy miért tűzetett ki e tárgyban rendkívüli közgyűlés? teljesen nem értem. Nem arról lehet és van is itt a szó, hogy nem szavaz meg a képviselőtestület semminemű kiadást, hanem, hogy míg Boromisza János polgármester lesz, addig fizetéseket nem teljesít, azaz: Szt.-György napot mondtunk a polgármesternek.

Boromisza János: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy személyemmel ne foglalkozzék — ha tetszik bármikor alkalmat fogok adni; az ily eljárás nem egyéb, mint korteskedés. — Lehet elég tere a képviselő urnak arra, hogy ne itt, a közgyűlési teremben foglalkozzék személyemmel, ha másként nem, ott van a sajtó.

Szabó László: Itt nem Boromisza Jánosról, hanem Zenta város polgármesteréről van szó, azaz: a mostani polgármesternek nem szavazunk semminemű költségvetést.

Boromisza János: Megvonom a szót a képviselő úrtól, ha folyton személyemmel foglalkozik. A képviselő ur nem tud egyebet, mint piszkolódni és inzultálni.

Szabó László: Én már mondtam, hogy nem Boromisza Jánossal, hanem a polgármesterrel van dolgom, épp az az ő szerencsétlensége, hogy polgármester. Hogy tölem megvonia a szót? azt hiszem itt e teremben midannyian tudjuk, hogy az iménti felszólalásomért nem teheti. basáskodást pedig tűrni nem fogunk. Ha ő azt látja, hogy saját személyéről van szó, akkor legegyszerűbb dolog, ha elhagyja elnöki székét s így azt hiszem — higgadtan is fogjuk tárgyalni a polgármester viselt dolgait.

Boromisza János: Én nem fogom elhagyni elnöki székemet. A képviselő ur által felvetett ügy nincs tárgyalni kitűzve a mai napra. Épp azért figyelmeztetem a képviselő urat, hogy az esetben, ha nem a tárgyhöz szól, megvonom a szót.

Szabó László: Mi e közgyűlésnek a tárgya? Hogy a 7—8-án tartott közgyűlés határozata fentartatik-e vagy sem, azaz: szavazunk-e meg kiadást addig, míg Boromisza János lesz a polgármester? A multkor elhatároztuk, hogy nem. Tehát ezen határozatunkat fentartjuk.

Bergel Ferencz: Én nem kutatom, hogy Szabó és Boromisza urak közt mi van, én tisztán a tárgyhöz akarok szólni. Figyelmeztetem a képviselőtestületet, miszerint azon egyének, kiknek a városi házi pénztárból követelni valójuk van, ha nem eléggittene ki, perrel fogják megtámadni a várost s így nagyobb mennyiségű költség viselésének tesszük kitéve.

Boromisza János: Én is mondhatom, miszerint csakugyan vannak oly szegény napszamosok, kik csak abból a napszamból éltek s ha ezeknek sem fizetünk, hol kapunk olyan embereket, kik fizetés nélkül fognak dolgozni? Hozzá lehet még azt is tenni, hogy a város esetleg perköltségekkel is megterhelhetik.

Szabó László: Én valóban nem értem a polgármester észjárását. Ismételve mondom, hogy nem arról van szó, miszerint nem fizetünk a napszamosoknak, hanem míg a jelenlegi polgármester ül azon a polgármesteri széken, addig egy krajczárnyi kiadást sem szavazunk meg. Különösen nem szavazunk meg akkor, mikor ily botrányos dolgok

történnék, melyek a mostani polgármester alatt történnék.

Boromisza János: Micsoda botrányos dolgot tud a képviselő ur rólam?

Szabó László: Nem elég botrányos dolog-e az, ha a polgármester, a város feje, a város illetve a városi képviselő-testület által hozott határozatokat nem respektálja, nem hajlja végre sőt mi több magát a képviselő-testületet is becsmerli.

Boromisza János: Mi az a becsmerlés?

Szabó László: Mi? Mindjárt megmondom. — Hát nem becsmerlése-e a képviselő testületnek az, mikor a polgármester egy, a városi képviselő-testület határozata ellen tett eljárásáért kérdőre vouó szóra azt feleli:

„Eljárásomnak igazolását nem fogom a közgyűléstől várni.“

Boromisza János: Az nem áll, amit a képviselő ur mond. Különben a képviselő ur szokott olyant is mondani, ami nem felel meg a valóságnak, mint pld. a vármegyei törvényhatóságnál a költségvetésünk tárgyalása alkalmával történt szavazásra vonatkozó állítása.

Szabó László: Hogy áll-e az, amit én mondok vagy nem, annak megbirálását nem várom a polgármester úrtól. Hivatkozom az egész képviselőtestületre, hogy fenti állításom való és merem mondani, hogy Zentán soha senki oly gyalázatos módon nem játszotta ki a képviselőtestületet, mint a jelenlegi polgármester.

Boromisza János: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy nem vagyunk a piacon, tehát az ily kifejezésektől tartózkodjék. Hogy miért foglalkozik folyton az én személyemmel, — csakugyan nem értem. Ugyanazért mégegyszer felkérem a képviselő urat, miszerint tessék a kitűzött tárgyhöz szólni és ne folytonosan az én személyemmel foglalkozzék.

Szabó László: Miután már látom, hogy a polgármester ur székét elhagyni nem akarja, — nem tudva mi fűzi őt oda oly nagyon — kénytelen leszek két rendbeli indítványt tenni, és pedig először, hogy a f. hó 8-án hozott 119²/₂ közgyűlési határozatot a képviselőtestület most is fentartja.

Másodszor: tekintettel arra, miszerint a most érintett közgyűlési határozat akként szól, hogy: „míg Boromisza János polgármester lesz, addig semminemű kiadást folyóvá nem tesz a képviselőtestület“, tehát, hogy a folyó fizetések a városi házi pénztár által mihamarább eszközöltessenek; kimondja a képviselőtestület, miszerint a polgármester ellen elrendelendő tegyelmi eljárás megindítása és egyszersmind hivatalából való felfüggesztése tárgyában f. hó 19-én rendkívüli közgyűlést tart s ennek összehívását ezennel elrendeli.

Boromisza János: Határozatilag kimondom, miszerint a f. hó 7—8-án tartott képviselői közgyűlésen hozott határozatot a képviselőtestület fentartja, — s ezzel az ülést bezárom.“

Ilyent még mi sem tudunk produkálni, pedig e tekintetben eddig városunk vitte a vezérszerepet.

Irodalom, művészet.

Knote Győző kiadásában, Budapestten Boross Vilmosnak, a jó nevű írónak egy történelmi regénye jelent meg csinos, népies kiadásban. Címe: „Mátyás király, az igazságos élete, kalandjai, szerelme és hőstettei“.

As egész műve meglátszik a gondos szerkesztés, érezhető melegség is kellemessé teszi szép nyelvezete és tetszetős külalakja. Belső és külső alakja biztosíthat mindenkit, hogy nem helmi Tatar Péter-féle históriával van dolga s míg szórakoztat, a mellett — minthogy a történelemből, az életből van merítve — tanít is. Megérdemli az irodalomkedvelőknek pártfogását. Egy-egy füzet ára 20 kr. Megrendelhető Knote Győzőnél Budapest I. ker. Atilla-utca 14. szám alatt.

Kínosot, szellemi kincsét szerez az, a ki a «Képes Családi Lapok» című szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra előfizet. E lap gazdag tartalmával, értelem és izlés nemeseítő olvasmányával valószínűleg szellemi kincsét képezi a magyar családoknak s «Nő a házban» című mellékletével nélkülözhetetlen barátja a családanyának. Közleményei minden számban a legjobb magyar íróktól erednek s a család bármely tagjának bátran a kezébe adhatók. A «Képes Családi Lapok» előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legcélszerűbben postautalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatószámokkal.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

A nagycsütörtöki hetipiacz, lanyhán folyt le; ennek oka, a kedd és szerdai zord havas időjárásban kereshető. A terményekből kevés került elő. A gabonaneműekből a hozatal gyenge volt, dacára az árák jelentékeny emelkedésének, a kereslet kielégítő maradt. Az árák hivatalosan jegyzékeltettek. Tiszta buza: 8—8.30. Kétszeres: 7.30—7.50. Rozs: 6.90—7.20. Arpa: 6.20—6.40. Zab: 6.60—6.70. Tengeri: 6.—6.20. Élő sertés, szedett 42—43 faj: 43-45 kr. Hal és baromfi közepesen. Szalma és egyéb tüzelő anyagok elég számmal. Az iparosokra rossz nap süttött, keveset árultak — A baromvársár elég élénk volt. Az apróbb jószágok közül, különösen sok bárány kelt el.

CSARNOK.

Az új nemzedékhez.

Légy büszke reá, hogy most születél;
Nagy munka vár, új nemzedék!
Magyar dicsőség hőse lettél;
Isten, ki mindnyájunk felett él,
Áldólag tette rád kezét.

Az első ezer év határán
Tiéd a multnak fénye mind;
S feléd, az új idők sugárán
Czélod merész utjára szállván,
Még szebb jövőd képe int.

Melyet dicső apák szereztek,
Tiéd a véráztatta föld:
Szentelje most tenérdemed meg
És vívd ki joggal nemzedetnek,
A mit szerencséd örökölt.

Előre a népek nyomában!
Fölötted áll izzón a nap.
Magasba törj, alkotva, bátran,
S diadalok dűs mámorában,
Légy tetteben egyre gazdagabb!

A nemzetek nagyversenyében
Emeld az ősi lobogót;
A régi czimert, hiven, épen
Új lombal földni soh'ae szegyen,
Öröklött jellemed megódd!

Ne mások tapsaid sovárgjad,
Hazádnak, nemzedetnek élj!

Szomszéd hiszélés vehet ágyat,
Ne vonjon párnájára vágyad,
Ragadjon inkább szenvedély.

Égő emlékek szenvedélye
Lobogjon álmaid felett;
Rajongón, kőtől kőhöz érve,
Hódítson egy új ezer évre
Szabad hazát hős szellemed!

Épüljön az új Magyarország,
Munkára, ifjú nemzedék!
Hazádnak úgy intézd a sorsát,
Hogy ezer évig visszhangozzák
Győzelmedet a föld s az ég.

Rudnyánszky Gyula.

Kalvárián.

Megállok némán, önfelédten,
Előtted régi fészület,
A multnak tisztább, szentebb vágya
Ismét elédbe vezetett.
A gyermekévek elszuhantak
Fölöttem észrevétlenül,
S a gondtalan mosoly helyén ma
A férfi gondok ránkza ül.

Kőtalpad alján játsztam egykor
Kergetve a színes lepét,
És alig tudtam rólad többet,
Mint bölcsődről egy szép regét.
Három király jött Betlehembe
S elédbe térdelt boldogan;
— Azóta rávitt már az élet,
Hogy ennek is bús vége van.

Szent áhitattal néztem végig
Később utolsó utadat,
És gyermekésszel nem sejtettem,
Hogy ott a megkínzott — te vagy.
Kontár művész festette képed,
És arcod más minden helyen;
— A képeket ma már megértem,
Ráoktatott az — életem.

A gyermekévek elszuhantak
Fölöttem észrevétlenül
S a gondtalan mosoly helyén ma
A férfigondok ránkza ül.
A gyermekévek szép regéjét
Követte a kinszenvedés,
S hogy egykor hiven megrajzolják,
Tizenkét kép talán kevés.

Az elmúlt évek zagyva képe
Elöttem rajzik szüntelen,
Multam sötét, s jövőmbé nézve,
Jobbnak sehogysem képelem.
A multnak tisztább, szentebb vágya
Töprengve hozzád vezetett,
S megállok némán önfelédten
Előtted régi fészület.

I. Virág Róla.

Miért megyek férjhez?

(Egy menyasszony monologja.)

Igazán furcsa dolog, amit ez a Lili
művel. Tizenkét oldalos levélben irtam meg
neki, hogy boldog menyasszony vagyok,
hogy maholnap oltárhoz vezetnek, hogy Bé-
lának leszek a felesége és ő erre azt vála-
szolja, hogy bizony érdemes volt elhagyni
a nevelő intézetet azért, hogy férjhez lán-
czoljam magamat... Meg azt is kérdi,
hogy tulajdonképpen miért is megyek én
férjhez?

Különös!

Hiszen igaz, hogy sok kedves órát töl-
töttünk együtt az intézetben, hiányozni fog-
nak a pajtások, kikkel együtt hunczutkod-

tunk, kaczagtunk, kikkel együtt gondoltuk
ki és hajtottuk végre a legmulatságosabb
bohóságokat, de azért még sem sajnálom az
intézetet.

Nem én!

Ezentul nem parancsol nekem semmi-
féle direktorné, semmiféle tanár, semmiféle
tanítónő, francia maitré, zongoramester, iró-
mester; vége a rabszolgaságnak és oly sza-
bad vagyok, mint a zöld erdőben, virágos
mezőn csiripelő, dalogató madárka.

Hm, de azt írja Lili, hogy feláldozom-e
szabadságomat.

Azért, hogy férjhez megyek? Ez már
mégis nevetségesen gyermekes felfogás.

De hát csakugyan... miért is me-
gyek férjhez? Mit feleljek az ármányos
Lilinek?

Gondolkozunk csak kicsit!

Azt hiszem, hogy mindennek előtt azért
megyek férjhez, hogy... hogy... fér-
jem legyen és hogy én legyek a kis fe-
lesége!

Haj, milyen menyecske lesz belőlem,
milyen tüzrül pattant háziasszony! Amulni,
bámulni fogja a világ, hogy mi lett a kis
Melittából. Oh, tudom majd módját és senki
sem kaczag majd rajtam.

Sürgök, forgok a konyhában, a szo-
bában, ujjuk hegyére nézek szakácsnének,
szobalánynak, ügyelek, figyelek mindenre;
sütök, főzök és megmutatom a férjem uram-
nak, hogy tudom én azt, hogy a salátát
nem glicerinszappannal mossák, a tojást nem
kell reggeltől délig főzteni, hogy lágy le-
gyen és ne kemény, hogy a kenyér nem
terem a földeken, mint az uborka vagy
dinnye... Lesz drága dolga nálam a cse-
lédnek! Jaj neki, ha torkoskodik.

Ha rajta érem valami csinyen, komo-
lyan elébe állok, aztán nyugodt hangon
mondom:

— Zsuzsi, az már mégsem járja, hogy
maga elege a tej fölét.

A leány erre a megsértett ártatlanság
modorával felel:

— Én ettem volna meg a tejfölt?
Én-e? Hát macska vagyok én, vagy mi-
csoda? Hogyan foghat rám ilyesmit a nagy-
sága?... Mert hát tetszik tudni «nagy-
sága» leszek én.

A tagadás persze még jobban bossz-
szant. Csipőmre teszem kezemet, aztan eré-
lyes hangon vetem oda:

— Akkor hát hová lett a tejfőle?

— Nem is volt kérem.

— Nekem sem kell több. Akkorát kiál-
tok, hogy megrendül belé a ház:

— Ejnye szedte vette, hogy mer ha-
zudni a szemembe? Nézze meg az ember
ezt az Istentől elrugaskodott mihaszna cse-
lédet! Ezt már nem tűröm. Azonnal szedje
össze czókmókját és hordja el magát oda,
hol a bors terem... Egy — kettő! Aki
hazudik, az lop is... Olyan leány nem is
kell nekem... Alló mars... kordja el az
irháját!

De hiszen tudok én erélyes lenni, de
mennyire! Jaj, de ha a lány könnyekre
fakad?

Akkor vége haragomnak.

Nem nézhetem a könyveket. Ha valakit
sírni látok, csak arra gondolok, hogy fel-
száritsam a könyveit. Már gyermek korom-
ban is azzal csitítottak el, hogy tükröt tet-
tek elé. Még magamat sem nézhettem, ha
sirtam.

Mégis csak bajos dolog lesz a cselé-
dekkel szigoruanbánni.

No de utóvégre is, nem azért megyek
férjhez, hogy a cselédekkel veszekedjem.

Hát miért?

Eszembe jut az a sok szép ábránd,
mit az intézetben szőttünk... Mennyit
csacsogtunk jövődő boldogságunkról, me-
lyet férjeink oldalán fogunk élvezni...
Most is elfog az édes sejtetem...

Istenem, mennyi mindenfélét fogok meg-
tudni, amit eddig rejtegettek előttem. Nem
rémit meg többé a felügyelő, ha érdekes
könyvet olvasok, nem hangzik fülembé a
pápaszemes igazgató szava:

— Melitta, maga már megint könyvet
csempészett az intézetbe? Ezért vasárnap
nem kap turósréteget!

Oh most már szabadon járhatok szin-
házba, hangversenyekre, bállokba, mehetek
kedvem szerint a mulatságokra, tánczolja-
tok bárkivel, hallgathatom az udvarlók bók-
jait, szép asszony lesz a nevem, elhalmoz-
nak kedveskedésekkel, körülrajongnak.

De ez még sem lehet célja a házasa-
ságnak.

Ezt utóvégre férj nélkül is elérhetem.
Aztán meg a tiltott gyümölcs még
édesebb volna...

Hátha azért mennék férjhez, hogy...

Oh Istenem, ki sem merem mondani!

Hahaha, azért hogy... Jaj, mennyit
álmodtunk erről, mennyit csevegtünk erről
éppen a csintalan Lilivel! Hahaha!

Megegyeztünk már, hogy... hihhi...
hogy is fejezzem ki magamat... me-
gegyeztünk abban, hogy az én fiam és a Lili
leánya egypárrá legyenek... hahaha...
sógorságba keveredünk... Édes istenem,
mennyit veszekedtünk azon, hogy hátha
nekem lesz leányom és neki fia! De már
ezt komolyan kikérem magamnak!

Nekem fiu kell! Mindig jobban szeret-
tem a fiukat és tudom, hogy Bélám sem
szeretném annyira, ha nem lenne a legszebb
bajuszu fiatal ember.

Ugy látszik csakugyan azért megyek
férjhez, hogy mamácska legyen belőlem?
Foglalkozzam a piczinyekkel, sétáljak velük,
csevegjek nekik, meglessem minden hangu-
kat, minden lélegzetüket...

Oh, én megérteném gagyogásukat...

Mennyi gyönyöröm, mennyi örömöm
telnék bennük!

Az elsőt okvetlenül Bélának keresz-
telném el, a másikat Lilinek, a harmadikat
Viktornak, a negyediket Ernának, az öto-
diket Tibornak, a hatodikot Boriskának, a
hetediket Sándornak, a nyolczadikat Ete-
nek, a kilencediket Arankának, a tizediket
Elemérnek, a tizenegyediket Vilmának, a
tizenkettődiket Mihálynak, a tizenharmadi-
kat... a tizenharmadikat... a tizen-
harma...

Jujujuj! Hová beszélek!

Micsoda bolondságokat fecsegek...
Hol jár az eszem... miről is szóltam? Bor-
zalmas, iszonyu!

Dehogy is megyek ezért férjhez, de-
hogy is...

Dehát miért, miért?

Jaj, mit is mondott Czenci néni?

Hogy szekáns vagyok és bizonyára
agyon bosszantom majd Bélát.

Csakugyan azért házasodom, hogy le-
gyen, kit állandóan szekálhassak?

Már ez nem áll, épenséggel nem áll!

Igaz, hogy helyemen van szívem is,
de még inkább a szám, nem keresem a szót,
amikor szükségem van reá; tudok perelni
és az ég irtalmazzon annak, ki velem mer
kikötöni. Ugy neki megyek, hogy mentem

Kiszalad a világból; úgy össze-vissza szidom, úgy reá ijeszték a tiz körmömmel, hogy tüstént kegyelemért esdekél; és jól teszi, mert isten ucse kikaparom a szemét, megtépázom a haját, aki ellenkezik velem, jaj annak, aki . . .

Tessék, már megint heveskedtem hiába. Pedig hányszor szememre vetik ezt a rossz szokásomat.

Semmi okom sincs zsémbelni, mégis haragszom.

Ha most Béla meglátna, azt hinné, hogy csakugyan azért megyek hozzá, hogy legyen kít bosszantanom . . . Pedig nem igaz, nem igaz . . . De azért rám fognak mindenfélét . . .

Oh, én szerencsétlen teremtés, mindennel gyanusitanak, vádolnak, rágalmaznak, pletykálnak rólam, el akarják rontani a szerencsém . . . a boldogságomat . . . Bántalmaz mindenki, Czenczi néni is, Lili is, Béla is. Gonoszok, mint a többiek . . . Mindannyian ellenségeim.

Oh Istenem, Istenem, legjobb volna nekem meghalni, mint így kinlódom! Mért születtem, minnek is élek én . . .

Hahaha, de miért kesergék? Hiszen nem bánt senki.

Jaj, mily bohó kis leány is vagyok!

Ily viselkedés már csakugyan nem illik menyasszonyhoz.

Na, megemberelem magam és rögtön irok Lilinek.

Miért megyek férjhez?

Megirom, de nem ám 12 oldalon, hanem röviden kijelentem azt, hogy azért megyek férjhez, mert szeretem, istenként imádom az én ideálot, az én aranyos, kedves, drága, jó Bélámat. Férjhez menetelemnek ez az oka:

A tiszta, igaz, hű, változhatatlan, örökké tartó szerelem!

A kinek ez az ok nem elég, annak legjobb vén leánynak maradnia, azt mondom. Budapest, 1891. márcz. 25.

Komor Gyula.

A Bonaparte Napoleonok kimulása. A Bonaparte-háznak nemcsak világra szóló s országokat reszkető tetteiken, de haláluk nemén is meglátszik a kérlelhetlen végzet sujtó keze.

Egyetlen egy Napoleonnak sem hagyta a sors hogy Franciaországban, hazájában vagy bitorolt jogara alatti országban hajthatta volna le fejét az örök nyugvásra. Csaknem valamennyi számkivetésben mult ki. I-ső Napoleon, a „csaták-császárját“ a lassan ölt gyomorrák 1821. évi május hó 5-én Szt. Ilona szigetén sirba dönté. Legöregebb bátyja József Spanyolország királya 1844. évi juli 28-án Flórenzbén halt meg. Lucian fivére, ki bátyjával I-ső Napoleonnal szüntelen viszályban élt, viterboi birtokán Róma mellett szintén gyomorrákban halt el 1840-ben. Harmadik fivére Lajos, Holland királya és apja, a későbbi III-ik Napoleonnak, 1846-ban Livornóban tartózkodott, fia (III. Napoleon) a hámi várból megszökvén, fiát láni óhajtván az angol követhoz fordult utlevélért, ez azonban kereken megtagadta tőle, mire a volt hollandi király oly dühbe jött, hogy szivszélhűdés következtében 1846. juli 24-én meghalt. I-ső Napoleon legifjabb fivére Jerome westphaliai király, a napokban elhalt Jerome atyja, még a legszerencsésebben mult ki.

Mert Napoleon (III.) mint Franciaország marschalja már a trónra aspirált, az

öreg Jerom a II. császárság alatt — mint boldog ember Villegenisben Páris mellett mult ki 1860. évi junius 24-én. — Megjegyzendő, hogy a Bonaparte-k atyja Carló sem halt meg Ajaccio szülővárosában, hanem Montpellierben 1785-ben, szintén gyomorrákban. Carlo neje Lätitia, nagy Napoleon anyja 15 évvel élte tul világhírű fiát. 1830-ban egyik czombcsontját eltörvén, félig vakon, de folyton mély gyászban élte le végső napjait, amig 1836. évi február 2-án Rómában megszabadult földi szenvedéseitől. III. Napoleon és fia Lulu szerencsétlensége ismeretes. A Császár 1873. évben Chislehursti számkivetésében egy kőoperáció következtében mult ki. Öt évre rá Lulu a délafrikai Zulu kafferek mérgezett „assagai“-nak dőlése alatt esett el. Habár a Napoleonoknak sok jó tulajdonaik mellett sok történelmi és erkölcsi bűnök volt is, de a kérlelhetlen végzet sujtó keze sem kímélte házukat.

H I R E K.

A husvéti szent ünnepek alkalmából olvasóinknak boldog napokat kívánunk.

E héten második tél uralkodott. A nagy havazásra fagy következett, s bár a hó 24 óra alatt eltűnt, az időjárás melegebbre nem változott. A nagypénteki ájtatoskodó közönség téli ruhában, didergve látogatta a templomokat és a kálváriát. Délután az eső kezdett esni s egész éjjel hullott, nagyszombat azonban egyike lett a legszebb Reggeleknek.

Ártézi kút Szabadkán oly ritka hír, mint a fehér holló. A tanács elhatározta, hogy furat egyet. A polgármester elnöklete alatt egy bizottság küldetett ki a hely meghatározására, erre vonatkozó jelentésüket 60 nap alatt kötelesek a tanács- illetve közgyűlésnek betérjeszteni. Üdvözljük végre a tanácsot is!

Breuer Gusztáv helybeli derék fiatal kereskedő Back Bernát fiai szegedi gözmalom képviselőt elnyerte. Sok szerencsét kívánunk!

A zenede igazgatója Gaál Ferencz a polgármesternél vizsgálatot kért maga ellen, mert szerinte a feljelentés teljesen alaptalan, míg a feljelentő lapunk mai számában ellenkezőt állit. Jó lenne ezt az ügyet lehető gyorsan véglegezni, hogy az intézet jó hírneve mielőbb visszaállittassék.

A nagycsütörtöki lábmosás — hagyományos szertartását, királyunk az idén is elvégezte a bécsi Burgban. A 12 öreg ember összavéve több ezerezstendősnél. A szertartáson öt főherczeg volt jelen.

A palotának csufolt törvényszéki épületnek meghozta a tavasz a csolnakázási saisont; pinczéi telve vízzel, csolnakázni lehet bennük. Pedig Péchy Aurél és adlatussa Laub ugyancsak jól meghányták vetették a planumot, szüntelen deputáltak, különösen az alapásánál mindig ott voltak, s nagyban kötötték az ebet a karóhoz, hogy a pinczék vízmentesek legyenek. Azonban a földárja az ő csalhatatlanságukon is csorbát ütött. S most kedvtükre csolnakázhatnak.

Purim. Hűvös, esős idővel köszöntött be f. hó 24-én a zsidóság több ezredéves örömmünnepe, a purim. Az egész föld kerekességén, merre csak zsidók laknak, lakoma, vigasság volt ezen és a rákövetkező napon, mely álarzosok látogatásával és bohókás jelenetekkel van összekötve. Városunkban is

vigan folyt le a purim ünnepe s majdan minden izraelita polgártáranál volt egy lakoma: kinél mint tellett.

Karozag város veszedelme. A Hortobágy-Berettyo vidékén jelentkező rendkívül nagymennyiségű belvizek Karozag várost veszélyeztetik s a város erélyesen védekezik a kiöntés ellen.

Óriási bukás. Livornóban a 200 éves Corradini féle ház és a vele összeköttetésben levő anomai cukorgyár megbukott. A passzívák 20 millót tesznek.

Bács-Bodrogh megye tüzoltó testületek szövetsége, alakuló közgyűlését Zomborban tartotta meg. Hosszabb eszmecsere után a szövetség székhelyéül Szabadkával szemben i szavazattal Zombor város lett elfogadva. Ha a mostani közlekedési viszonyainkat mérlegbe vetjük, a szövetség részéről felkarolt nemes cél érdekében, Szabadka mellőzését inkább hátrányosnak tartják. Egyébként megválasztottak, Elnökké: Schmausz Endre Bács-Bodrogh megye alispánya. Alelnökké: Városv László zombori önkéntes tüzoltó főparancsnok. Titkárrá: Tápay István zombori önk. tüzoltó segéd-tiszt. Pénztárnokká: Bittermann Nándor zombori önk. tüzoltó pénztárosa. Ügyészszé: Dr. Kék Lajos, az apatini önk. tüzoltók főparancsnoka. Választmányi tagok lettek, Scossa Zoltán, a szabadkai hivatásos tüzoltók parancsnoka, Horovicz Lipót a zentai önkéntes tüzoltók alparancsnoka, Wenczel Lajos a szabadkai (?) önk. tüzoltók szakasz parancsnoka. Dr. Hadzsy János a topolyai, Odry Andor a zombori, Ertl István a bácsi, Herz Ede az ó-kanizsai, Mezei Zsigmond a kulai, Müller Béla a hodsági, Hrabecz Mór a futaki, Petkovics György és Rumbach Mihály a karavukovári önk. tüzoltók főparancsnoka.

Boits Lázár belgrádi születésű 12 éves kefekötőinas f. évi máczius hó 25-én pár órai rosszullét után gazdája Szakál Andrásnénál elhunyt. Az orvosok agy és szivszélhűdést constatáltak. Szülei elhaltak, nagy anyja Boits Lázárné pedig a gyermeket Szabadkára hozta és az utcán gonoszszivűen elhagyta. A fu karácsonyig csavargott a városban, míg a rendőrség áltl elfogtatván. Szakál Andrásnénak kiadatott tanítás végett.

Gabrits Márk subáját Sugár Manó boltja előtt Szikora Futyu Ferencz 19 éves topolyai ismert kocsis ellopta. A tettes elfogatott, a suba megkerült.

Kimutatás a „szabadkai izr. önszegélyző és gyámolító egyesület“ által a f. hó 21-én tartott táncmulatságnak jövedelméről: Bevétel 335 frt 30 kr., kiadás 195 frt 52 kr., tiszta jövedelem 139 frt 78 kr. Felülfizettek: Halbrohr Adolf és neje 50 frt, Halbrohr Sándor és neje 10 frt, Roth Józsefné 10 fr, nagykállói Kállay Albert 5 frt, Gálly György 5 frt, Krammer Antal 3 frt, Bachrach Ilona 3 frt, özv. Halbrohr Salamonné 2 frt, özv. dr. Milkó Lipótné 1 frt, Frank Sándor 1 frt, Roth Albertné 1 frt, Kunetz Kálmán 1 frt, Sugár Manó 1 frt, Czopf Henrik 1 frt, Taussig Vilmosné 1 frt, Kunetz Albertné 2 frt, Lövy M. L. 1 frt, Blau Simon 1 frt, Ziffer D. A. 2 frt, Borostyán H. 1 frt, Bauer Gyula 1 frt, Geiger Salamonné 1 frt, dr. Barta Antalné 1 frt, Freudenberg Zsigmond 1 frt, Körpel Arminné 1 frt, dr. Schäffer Mór 2 frt, Fürst I. I. 2 frt, Schossberger Ede 1 frt, dr. Weisz Ignáczné 1 frt, Székely Simon 1 frt, Kunetz Mór 1 frt, Geiger Adolfné 2 frt, dr. Antunovics József 2 frt, Hoffmeister Mátyás (Halas) 2 frt,

Koch Salamon 1 frt, Biermann Jónás 1 frt, Weitzenfeld Ferkóné 1 frt, özv. dr. Schlesingerné 1 frt, Freudenberg Antónia 1 frt, Kanetz Józsefné 1 frt, Horovitz 3 frt, Fürst László 1 frt, dr. Fuchs Jakab (Budapest) 1 frt, Fuchs Ignácz 1 frt, Weitzenfeld Ferkó 1 frt, Bergl József 2 frt, Hoffmann Mihályné 1 frt, Ivánka I. 3 frt, özv. Halbrohr Mórné 2 frt, Décsey Lipót 50 kr., Walter (Szeged) 1 frt, Ujházi Adolf 2 frt, Hirsch Hermau (Zenta) 1 frt, Koch Sándor 30 kr., Schlesinger S. 50 kr., Reisz Simon (Ujvidék) 1 frt. Fogadják a nemeslelkű adakozók az egyesület legforróbb köszönetnyilvánítását. A rendezőség.

Egyik római lap eredeti utón szerdi össze lapjához a reportereket. Naponta a következő hirdetést teszi közzé: Fizetünk verekedésért vagy tűzért — lehetőleg halálesetekkel 1 lira 50. centet, véghezvitt öngyilkosságért 1 lírát, öngyilkossági kísérletért 50 centet balesetért, sérülésért 30 centet. Gyilkosságok, betörések, rablótámadások, merényletek és egyéb kiváló események híréért adásáért egyezség szerint fizetünk, még pedig legkevesebb öt lírát.

Kocsmai verekedés volt csötörtökön d. u. 2 órakor Horgosi Antal kocsmájában. Öt bunyevác hajba kapott és szokásokhoz híven egymásba kapaszkodva dulazkodtak. míg végre 7 szál rendőrnök sikerült őket lecsendesíteni, és közülük két garázdálkodót bekiélni.

Bogesits (Sevits) Pál helyb. földbirtokos f. hó 23-án egy nagy sárga színű bőrtárczát elveszített, 1000 frt századokban 50. 10. és 5 frtokban pedig 350—400 frtig összesen 1350—1400 frtig. A károsult 10% ot fizet a becsületes találónak. A törvényszigora 3—5 évig terjedő börtönnel sújtja azt, a ki a talált pénzt jogos tulajdonosának vissza nem adja.

Mindenféle. — Hasznos foglalkozás. Nem alkalmazhatná ön fiamat üzletében? Ugyan mire? Hát kérem a fiu nagyon nyalánk és azt gondoltam, hogy talán mint megbízható bélyegnyalót alkalmazhatná. — **Bikaviadalon.** Első néző: Mégis borzasztó, hogy ezek a terrorók a szegény bikát piros posztóval dühbe hozzák és ingerlik. Második néző: Azt akarja talán, hogy tarokkozzanak vele és játékközben ingereljék? — **Felolvasáson.** Hölgy: Nagyon csinos volt, a mit X. tárcsairól előadott. Hírlapíró: O. X.-nek kitűnő előadása van; ő egyáltalán nem mondja sorát tíz krajczáron alul. — **A katédráról.** Tanár: Uraim a levegőt nem láthatjuk ugyan, de még sem olyan egyszerű az, a minőnek látszik. — **Híres visszhang.** A leghíresebb visszhang Svájcban van Sz.-József mellett. Ha az ottani barlangba bekiált az ember: Mayer, a visszhang visszakiáltja: Melyiket érti ön? — **Dr. Frankel Béla** orvos és sebész tudor, a tudomány és művészeti aranyérem tulajdonosa, a császárfürdőnek 54 év óta fürdőorvos élete 80. évében meghalt. — **40 millió örökség.** Schubert József zongoragyáros, ki Bécsből származott ki Filadelfiába, ott elhalt, és a nagy örökség, Bécsben élő rokonaira szállt. — **A budapesti Pasteur-intézetbe** március 1-től 15-ig 45 új beteget vettek fel, gyógyultan elbocsátottak 20-at. Az intézet fennállása óta ápoltak 642 beteget, elbocsátottak 608-at. A napi oltások száma átlag 40—45. — **Zentán** Szabó László országos képviselőt szélhűtés érte, most súlyos betegen fekszik. — **A boldogság útja.**

A.: Est a Müllert mindenütt ott lehet látni, ahol fiatal nők vannak. B.: Persze, asszony után néz. És minden reggel végtelenül boldog, hogy nem talált magához valót. — **Az anyai szív.** Fiu: Mama, megvallom neked, hogy titokban jegyet váltottam egy leánynyal, akinek 30.000 frt hozományja... Anya (közbevágván): Tudtam én, hogy te nem fogod érdemetlenre pazarolni szerelmedet. — **Hamis eskü.** Nő: Ön tehát igazán szeret engem Hugó? Udvartló: Esküszöm kegyednek arca rózsáira, feje fürtjeire. Nő: Jaj nekem! Hamisan esküszik! — **163 év előtt** Bács-Bodrogh megyék együttesen csak 27794 frt évi adót fizettek. Chottek Ferencz gróf a megye első virilistája maga 45.456 frt évi adót fizet. — **A Konstantinápolyba** utazó magyarok körülbelül százan 23-án indultak utnak, a központi pályaudvarból. — **A legnagyobb hó Magyarországon,** a földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályának jelentése szerint, ezen a télen Szinevér-Polyánán volt, Máramaros megyében, a hol 98 cm. vastagságu hó borította a földet. 1657-ben, midőn II. Rákóczi György Lengyelországba ezen az uton vezette hadait, akkor volt itt ilyen nagy hó. Január 21-ről Szinevérről (mely közel van Szinevér-Polyánához) ezt írta a fejedelem anyjának: „Ide a Priszlop pogány hegy alá érkezvén, tegnap mentest mentünk megjárni, de az mely utat tisztítottak, lehetlenné tartván felmenni, pénzt ígértünk az gyalogságnak, csak más helyen készítsenek; de híjába, azt is nagy bajjal megjártuk, eleget gyalogolván: övig feljebb is ér az hó, árkos csak nem lehet, meredek is, nem tudunk mit csinálni, az marha elkénszeredett, sem vonhat, száz ökör egy szekeret fel nem vonszol.“ A Rákóczy által említett óveig érő hó egy középmagasságu embernél körülbelül 90—95 centiméternek felel meg. — **Egy nagy vállalat** létesült Dunán tul, mely a Sió csatorna felemelését tűzte ki czélul. A vállalat élén a legtekintélyesebb pénz és szakemberek állnak. A megállapodás szerint a munkálatok már az idén megkezdődnek úgy, hogy jövő nyáron a nagy közönség kényelmének átadatik. A tervezet igen szép és büszkesége lesz az egész Balatonnak. — **Uj bélyegjegyek.** A magyar korona országai területén 1880. évi január elseje óta forgalomban levő magyar bélyegjegyek helyett, melyek forintos kategoriai, rózsaszínű és krajczáros kategoriai sötétbarna színű alnyomattal vannak ellátva, 1891. évi április 1. napjától kezdve más színezetű, de változatlan alakú bélyegjegyek fognak forgalomba bocsátatni. Az új színezetű bélyegjegyek alnyomata egy a forintos, mint a krajczáros kategóriáknál fotografiai barna és a forintos jegyek belső képe kék, a krajczárosok pedig sötétzöld színű. A jelenlegi bankjegyek ez év aug. 31-én használaton kívül helyezettnek és ez év szeptember 1-től kezdve kizárólag csak új színezetű bélyegjegyeket szabad elárusítani. Az ipar- és kereskedelmi könyveken és nyomtatványokon régebben alkalmazott bélyegjegyek ez időponton tul is használatba vétethetnek. — **Érdekes adatok Jézusról.** Az evangélisták egyszerű szép nyelven leírják a Jézus élettörténetét, különösen pedig három évi nyilvános működését, de hogy milyen volt megjelenése, külseje, arról egy szót sem szólnak. Érdekes tehát az a levél, melyet Jézus kortársa, Publius Lentulus, Juda kormányzója küldött a római tanácshoz, a melyben körülményesen leírja Jézus személyét s né-
ileg természetét is. „Egy igen erőnyes em-

ber lépett fel és él napjainkban: — Judeában, névszerint Jézus Krisztus, a kit a nép igazság profétájának, tanítványai pedig isten fiának neveznek! — Így hangzik a már majdnem kétezer éves levél. Feltámasztja a halottakat és meggyógyít minden beteget. Ez az ember valójában magas és szép természetű. Arca tiszteletreméltó, mely a szemléltetőben kétségen kívül a szeretet és a félelemmel határos tiszteletet költi fel. Hajja fülőig korai mogyorószintű és sima, inentől kezdve pedig göndör, kissé sötétebb és sima, fényesebb s vállaira hullámszik alá. Hajának választéka a Nazarénusok szokása szerint, a fej közepén van. Magas, nyílt homlokát és minden redő nélkül való arcát gyenge pir teszi kellemessé. Orra és szája minden tekintetben rendes. Szakálla dus és hajához hasonló színű, nem hosszú, de közepén ketté van választva. Tekintete igénytelen és férfias, szemei kékes szürkék és tiszták. Dorgálódásaiban félelmetes, intésiben megnyerő és szeretetreméltó. Vidám — folyvást megörzött komolysága mellett is. Nevetni soha sem látták, de sirni, részvétkönyeket hullatni gyakran. Tudományával bámulatba ejté Jeruzsálemben a papi fejedelmeket, a tudósokat és doktorokat is. Termetére nézve nyulánk és egyenes. Kezei és lábai elesetteknek látszanak. Az ételben és italban igen mértékletes. Beszédében nyomatékos, kevés szavu és szerény. Ha a népnek beszél vagy prédikál, ajkairól kellemesen folyik a beszéd. A nép mindenütt áhítattal és örömmel hallgatja ezt a férfit. A közhir szerint soha senkinek se okozott kellemetlenséget, de igen sok kesergőt megvigasztalt, sok beteget meggyógyított, sőt halottakat is támasztott fel a Jézus.“ —

Hatvan évig tanító. Debreczenben él egy öreg ember, a ki hatvan esztendeje működik a tanítói pályán. Főlemlítjük ezt abból az alkalomból, hogy Szabó József, így hívják az öreg tanitót, most töltötte be 81-dik évét. Hatvan éves pályája alatt összesen 10,228 tanítványa volt. Felesége Komáromy Erzsébet, a kivel tíz évvel ezelőtt ülték ezüstlakodalmukat, szintén a tanítói pályán működik 31 esztendő óta. — **Vasut a Duna alatt.** Krisztinkovich Béla budapesti építész-mérnök a kereskedelemügyi miniszterhez előmunkálatai engedélyért folyamodott, a Duna medre alatt építendő alaguton át vezetendő villamos vasutra nézve. Krisztinkovich abban a nézetben van, hogy az építendő gyaloghídnál sokkal czélszerűbb volna a pesti és budai rész közt, a Duna alatt, csupán vasuti közlekedésre használandó alagutat építeni, s arra kéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a gyaloghíd építését egyelőre hagyja függőben, s próbaképen engedje meg neki az öntött vascsőből készített alagut létesítését, mely a londonihoz hasonló szerkezet lenne. A vasut egy év alatt elkészülne és ötszáz ezer forint költségbe kerülne. Az alaguton keresztül járó villamos vasuti kocsik a Duna közepéig 1 : 10 eséssel haladnának. A kocsik a Duna közepéig, a nehézségi erő hatása alatt, haladnának, mint a városligeti hullámvasut. A Duna közepétől fölfelé is csak csekély villamos áram igénybevételére volna szükség; csakis a surlódás által és légellenállás következtében beállott erővesztéséget kellene villamos árammal pótolni. Minden öt perczen egy kocsi indulna, mi a legnagyobb forgalmat is kielégíthetné. Az új tervet a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulása végett elküldte a fővárosához. —

Nyilttér.)*

Nyilatkozat.

A szárnyaló hírekkel szemben kijelentem, hogy én soha a szabadkai zenede ügyéről egyetlen betűt sem irtam, ennél fogva téves azon nézet, mintha a zenedére vonatkozó levél tőlem származott volna.

Tisztelettel

Dr. Váli Béla
vall. és közokt. min. fogalmazó.

(A zenede ügye.)

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja 36 és 37-ik számában „Szabadkai botrány Budapesten” czim alatt egy cikk, illetve egy nyilatkozat jelent meg, — a melyekre vonatkozólag — ámbár az előre elhatározott szándékom ellen van — kénytelen vagyok a következőket kijelenteni a szerkesztő urat arra kérni, legyen szives a kijelentésemnek becses lapja legközelebbi számában helyet engedni.

Tévedésben van a budapesti levél írója, mert a kérdéses feljelentésben nem állítatik az, hogy a szabadkai zenede részére kibérelt 3 teremből, egy a zenede igazgató részére „hivatalos helyiségül” lett átengedve, — sőt határozottan ki van emelve az, hogy a harmadik terem az igazgató ur magán lakását képezi.

Az igazgató ur által közzétett nyilatkozatra vonatkozólag csak azt jelentem ki, hogy nekem egyáltalán nem állott érdekemben személyét támadni meg s a midőn kijelentem azt, hogy őt személyesen nem, — csak is a feljelentésben körülményesen leírt s a vizsgálat megindításakor a feljelentéshez csatolt okmányok s vagy 40. szavahiható tanu által igazolandó viselt dolgait ismerem; ez által megczáfoltnak találok az igazgató ur ama állítását, mintha jelentésemet kizárólag botrányhajhászás czéljából nyújtottam volna be. Büntetés pedig engem csak az esetben érhetne, ha a feljelentésben felsorolt számos vádat beigazolni nem tudnám, — de minthogy ezt a feljelentés benyújtása előtt is tudtam már s latba vettem minden eshetőséget, nincs okom büntetéstől rettegni.

Most még csak azt jegyzem meg, hogy a feljelentés beérkezéig e tárgyban többé semmiféle hírlapi közlést tenni nincs szándékom, majd felelni fogok akkor és ott, a mikor és a hol azt tenni kötelességem leend.

Tisztelettel

„a feljelentő.”

Vasuti menet-rendek.

(Ervényes 1890. okt. hó 1-től).

Kis-Kőrös—Kalocsa. Kalocsa—Kis-Kőrös.

	szem. v.	vegyes v.
Kis-Kőrösről indul	11.27 reg.	5.10 d u.
Kalocsára érkezik	1.07 d u.	6.38 est.
Kalocsáról vissza indul	8.55 reg.	2.18 d u.
Kis-Kőrösre érkezik	10.26 "	4.02 d u.

Belgrád—Zimony—Budapest.

	expr. v.	gyors. v.	szem. v.	vegyes v.
Belgrád	8.00 reg.	5.30 reg.	8.25 re.	3.20 du.
Zimony	3.12 "	6.11 "	9.00 "	3.56 "
Karlócza		7.20 "	10.46 "	6.30 est.
Ujvidék	4.43 "	7.43 "	11.16 "	7.19 "
Kiszács			11.38 "	7.58 "
Ó-Kér		8.13 "	11.55 "	8.22 "
Verbász-Kula		8.28 "	12.18 du.	8.51 "
Hegyes-Fekh.		8.40 "	12.36 "	9.14 "
Topolya		8.57 "	1.02 "	9.47 "
Csantavér			1.21 "	10.13 "
Szabadka	6.38 "	9.46 "	2.25 "	11.28 "
Kis-Kőrös	7.54 "	11.06 "	4.21 "	2.13 reg.
Budapest	10.05 "	1.20 du.	7.30 est.	6.40 "

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Budapest—Zimony—Belgrád.

	kel. expr.	szem. v.	gyors. v.	vegyes v.
Budapest	2.35 reg.	7.55	2.40	9.45 est.
Kis-Kőrös	4.37 "	11.16	4.59	1.59 reg.
Szabadka	5.50 "	1.46	6.26 est.	5.24 "
Csantavér		2.11		6.16 "
Topolya		2.34	6.59 "	6.48 "
Hegyes-Fekh.		2.56	7.16 "	7.20 "
Verbász-Kula		3.16	7.30 "	7.46 "
Ó-Kér		3.34	7.44 "	8.15 "
Kiszács		3.51		8.38 "
Ujvidék	7.40 reg.	4.19	8.21 "	9.15 "
Karlócza		4.41	8.37 "	9.47 "
Zimony	9.00 "	6.35	9.55 "	12.18 du.
Belgrád	9.09 "	6.45	10.05 "	12.30 "

Szabadka—Palics—Szeged.

Szabadka indul reg.	5.10, 9.51, 2.35, 6.32, 11.08
Palicsra ér.	5.31, 10.09, 2.51, 6.49, 11.26
Szegedre ér.	7.00, 11.23, 3.55, 7.54, 12.40

Szeged—Palics—Szabadka.

Szegedről ind. reg.	8.00, 11.58, 4.25, 8.43
Palicsról ind. "	9.07, 1.05, 5.43, 10.17
Szabadka ér.	9.22, 1.20, 6.00, 10.36

A Budapestről Belgrád felé közlekedő vonatnál a vegyesvonal Szabadkától, mint személyvonal közlekedik.

A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

3899/1891. tan. szám.

Felhívás.

A cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség lószükségletének mozgatás esetében leendő fedezéséről szóló 1873-ik évi 20. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott szabályrendelethez képest, figyelemzetem Szabadka város területén levő összes ló tulajdonosokat arra: hogy az évi ló-állomány megállapítása végett a lovak összeírása

f. évi április hó 5-től 15-ig elnökségem alatt fog a város ház gazdasági termében fogantába vétetni.

Azon lótulajdonosok, kik lóállományukat a fent kitett határidőn belül bejelenteni elmulasztják, — az utólagos bejelentésre szorításon kívül még minden ló után 19 frt pénzbírsággal fognak büntettni.

A lótulajdonosok kötelesek azon változásokat, melyek a lószámlálás megkezdése idejétől tehát f. évi április 5-től az ugyanezen év május havában fogantatandó ló-osztályozás befejezéséig ló-állományukban bekövetkeztek, jelesen a vételt, eladást és cserét azonnal a bizottságnak bejelenteni, hogy a bejelentési illetőleg összeírás kimutatást kijavítani s az illető lónak az utólagos részéről az osztályozó bizottság elévezetése iránt intézkedni lehessen.

Kötelességévé tétetik egyszersmind a város közönségének, hogy az összes személy és teher szállító lófogatok nemkülönben az ökrös szekerek e város területén irattassanak össze.

Felhívom tehát egyszersmind az összes szekertulajdonosokat, minden be nem vallott szekér után 10 frt bírság terhe mellett, hogy a fent kitett határidőn belül szekereiket bejelenteni el ne mulasztják.

Kelt Szabadkán, 1891. évi márczius hó 24-én.

Mamuzsics Lázár s. k.,
polgármester.

Biztosítási ügynökök előnyös feltételek mellett felvételnek. Bővebb felvilágosítást nyujt Mamuzsich Antal fűszerkereskedő helyben, Deák-utca 3. sz.

Roznofszy József Szabadkán.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

Bécsből

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palacz ára frt 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Roznofszy Józsefnél Szabadkán.

15-4

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap a

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az »Egyetértés«-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az »Egyetértés« közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az »Egyetértés« kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az »Egyetértés«-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az »Egyetértés« olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az »Egyetértés«-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr. 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az »Egyetértés« kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.